

Nr 56.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1918 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av vissa framställningar angående pensioner och understöd, avsedda att utgå å postverkets pensionsstat.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande angående nedannämnda till utskottet hänvisade dels Kungl. Maj:ts proposition nr 316 dels ock motionerna nr 45 i första kammaren samt nr 35, 139 och 200 i andra kammaren.

1:o) I en till riksdagen den 23 april 1918 avlåten proposition, nr 316, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förra restauratriken å postångfartyget Öland *Maria Sofia Magnusson* må, räknat från och med den 1 januari 1918, under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av 300 kronor.

Angående årligt understöd åt förra restauratriken å postångfartyget Öland Maria Sofia Magnusson.

Beträffande de till stöd för denna framställning anförda skäl får utskottet hänvisa till ovan berörda statsrådsprotokoll.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågakvarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att förra restauratriken å postångfartyget Öland *Maria Sofia Magnusson* må, räknat från och med den 1 januari 1918, under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor.

Angående årligt understöd åt f. lantbrevbäraren A. F. Lundberg.

2:o) I en inom första kammaren av herr *Rosén* väckt motion, nr 45, har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja förre lantbrevbäraren *Adolf Fredrik Lundberg* i Ratan, Bygdeå församling, ett årligt understöd av 400 kronor att utgå från och med 1918 under hans återstående livstid».

Till stöd för motionen har anförts följande:

»På grund av sjuklighet och hög ålder nödgades lantbrevbäraren *Adolf Fredrik Lundberg* i Ratan, Bygdeå församling, den 5 april 1915 lämna sin tjänst som lantbrevbärare å linjen mellan Ratans och Bygdeå poststationer, vilken han innehått under en tid av omkring 46 år. Vid sitt frånträdande av befattningen erhöll *Lundberg* av kungl. generalpoststyrelsen en mindre gratifikation.

Postmästaren i Umeå har meddelat mig, att å postkontoret i Umeå icke finnas några tidigare anteckningar rörande postföraren *Lundberg* än från ²⁸/₁₁ 1887, då han enligt kontrakt forslade posten den 11 kilometer långa vägen Bygdeå — Ratan och åter 2 gånger i veckan mot en lega av 1 krona 20 öre per tur fram och åter. Från ²/₁₁ 1889 höjdes legan till kronor 1:40 per tur och från 1905 utsträcktes postföringen till 3 turer i veckan under sommarmånaderna juni — oktober mot samma lega per tur. Postmästaren vitsordar uppgiften, att *Lundberg* lämnade sin tjänst på grund av sjuklighet.

Enligt *Lundbergs* egna uppgifter har han under sin 46-åriga lantbrevbärartjänst för postverkets räkning tillryggalagt sammanlagt 11,000 mil, och den ersättning, som han härför uppburit, har uppgått till ej fullt 6,000 kronor, alltså föga mer än 50 öre per mil.

Lundberg, som fyller 75 år den 29 november 1918, är fattig och sjuklig och i oundgängligt behov av ekonomiskt understöd under sin återstående levnad. Enligt bifogat intyg av kyrkoherden *Alb. Markgren*, f. d. kronolänsmannen, kommunalstämмоordföranden *Ludv. Wahlberg* och f. d. poststationsförestånderskan *Augusta Bruhn*, vilken under *Lundbergs* hela tjänstetid förestått Bygdeå poststation, har *Lundberg* 'med synnerligen god ordning och påpasslighet' fullgjort sin tjänst. Det synes mig därför vara lämpligt, att denne statens gamla trotjänare icke lämnas på bar backe utan beredes ett med hänsyn till hans långa och hedrande tjänst avpassat skäligt understöd. Vid bestämmande av understödets storlek torde hänsyn även böra tagas därtill, att *Lundberg* på grund av hög ålder och sjuklighet är oförmögen att själv bidra till sin försörjning.»

Vid motionen är fogat följande intyg:

»Att *Adolf Fredrik Lundberg* i Ratan, vilken i år uppnår 75 års ålder, under en tid av omkring 46 år med synnerligen god ordning och påpasslighet tjänstgjort såsom lantbrevbärare å linjen mellan Ratans och Bygdeå poststationer, utan att vid sin avgång från befattningen hava erhållit annan erkänsla för sitt välförhållande i tjänsten, än en gratifikation av 100 kronor, samt att han nu är i behov av ekonomiskt understöd under sin återstående livstid, intygas. Bygdeå den 9 januari 1918.

Alb. Markgren
kyrkoherde.

Ludv. Wahlberg
förutvarande kronolänsman i orten
och ordf. i Bygdeå s:ns
kommunalstämma.

Augusta Bruhn
föreståndare för Bygdeå poststation
under *Lundbergs* hela
tjänstetid.»

Efter därom av utskottet i vederbörlig ordning framställd begäran har statskontoret beträffande åtskilliga till utskottet hänvisade motioner rörande pensioner och understöd m. m., bland annat nu ifrågavarande jämte de under punkterna 3:o)—5:o) här nedan omförmälda, den 10 april 1918 avgivit utlåtande och har statskontoret därvid tillika överlämnat yttrande från generalpoststyrelsen.

Generalpoststyrelsen har i ärendet anfört:

Generalpost-
styrelsen.

»Adolf Fredrik Lundberg antogs genom kontrakt den 16 november 1871 att från och med den 1 december samma år fullgöra postföring två gånger i veckan mellan Ratans och Darlkarlså poststationer. Med denna postföring fortfor han till och med utgången av år 1878. Från och med den 1 januari 1879 till och med den 31 mars 1888 forslade Lundberg posten med häst och åkdon från Ratans poststation till Bygdeå poststation två gånger i veckan. För tiden därefter och intill utgången av maj 1915 har Lundberg tjänstgjort som gångpostförare å linjen Bygdeå—Ratan, å vilken postföringen ombesörjts med tvenne turer i veckan fram och åter med undantag beträffande månaderna juni—oktober under tiden 1 oktober 1903—5 april 1915, då postföringen verkställdes med tre turer i veckan.

För helt år räknat hava till Lundberg från postverket utgått följande ersättningsbelopp, nämligen:

$\frac{1}{12}$	1871— $\frac{31}{12}$	1874	.....	kronor	83: 20
$\frac{1}{1}$	1875— $\frac{31}{12}$	1878	.....	»	145: 60
$\frac{1}{1}$	1879— $\frac{31}{12}$	1889	.....	»	104: —
$\frac{1}{1}$	1890— $\frac{30}{12}$	1903	.....	»	145: 60
$\frac{1}{10}$	1903— $\frac{5}{4}$	1915	.....	»	176: —
$\frac{6}{4}$	1915— $\frac{31}{5}$	1915	.....	»	208: —

Vid utgången av maj 1915 hade Lundberg sålunda tjänstgjort som postförare under sammanlagt 43 år 6 månader. Vederbörande postmästare och poststationsföreståndare hava vitsordat, att Lundberg plikttroget fullgjort vad honom ålegat i egenskap av postförare.

Lundberg har emellertid uteslutande tjänstgjort såsom *postförare*, icke såsom *lantbrevbärare*. Skillnaden är den, att postföraren huvudsakligen har att transportera slutna postkolli från den ena postanstalten till den andra, under det att en lantbrevbärare i allmänhet har att med utgång från en fast postanstalt utdela ankomna postförsändelser, med viss begränsning även värdeförsändelser, till adressater utefter lantbrevbäringslinjen, ävensom att efter linjen uppsamla sådana försändelser och för vidare befordran avlämna dem å den fasta postanstalten. Beträffande mottagna försändelser har han att utfärda mot postverket bindande inlämningsbevis. Därest de till honom från allmänheten avlämnade försändelserna icke äro frankerade, skall han uppbära avgifter för desamma samt behörigen frimärka dem. Hans tjänstgöring förutsätter en viss kännedom om gällande taxerings- och andra reglementariska bestämmelser och är sålunda av en annan och mer ansvarsfull art än den, som förrättas av en postförare.

Enligt de av Kungl. Maj:t i nådigt brev till generalpoststyrelsen den 20 juni 1913 fastställda grunder för åtnjutande av årligt understöd gäller, att dylikt understöd kan tilldelas lantbrevbärare, som i sådan egenskap tjänstgjort minst 25 år, och som befinnes vara i behov av understöd. Dessa grunder hava fastställts efter riksdagens hörande. Desamma medgiva icke tilldelande av understöd åt f. d. postförare.

Enligt dessa allmänna grunder skulle Lundberg således icke kunna erhålla årligt understöd.

Frågan om sådant understöd har också varit underställd Kungl. Maj:t, som förbehållit sig prövningen av dylika ärenden och fann Kungl. Maj:t den 25 februari 1916 icke skäl bifalla gjord framställning från Lundberg om ett årligt understöd av 150 kronor under Lundbergs och hans hustrus återstående livstid. Kungl. Maj:t tilldelade dock Lundberg en gratifikation för en gång av 150 kronor.

Emellertid har under senare år vid tre skilda tillfällen inträffat, att riksdagen med anledning av väckta motioner utav postmedel beviljat postförare understöd, nämligen:

- 1909 åt Anders Johan Johansson, Furusund, till belopp av 300 kronor,
- 1911 åt Anders Johan Eriksson, Grinstad, till belopp av 120 kronor, och
- 1913 åt Olof Johansson Ferm, Bua, Örn, till belopp av 300 kronor.

Beträffande dessa tre fall är dock att erinra,

att Johansson ådragit sig men för sin hälsa under den honom åliggande synnerligen ansträngande och understundom med livsfara förenade postföringen, att Eriksson ådragit sig allvarliga skador under postförings verkställande, samt att den av Ferm ombesörjda postföringen varit av mycket krävande och mödosam beskaffenhet.

Särskilda omständigheter av detta slag föreligga ej i fråga om Lundberg.

Skulle därför Lundberg nu beviljas årligt understöd, måste detta anses vara ett frångående av hittills tillämpade principer för understöds meddelande.

Om icke desto mindre riksdagen skulle finna anledning tilldela Lundberg understöd, må beträffande det i motionen ifrågasatta understödets storlek framhållas, att understöd åt en f. d. lantbrevbärare icke, enligt det förenämnda nådiga brevet av den 20 juni 1913, får uppgå till mer än två tredjedelar av det utav lantbrevbäraren senast uppburna årsarvodet. Tillämpat på Lundberg bleve detta ungefär 140 kronor.»

Statskontoret.

För egen del har statskontoret anfört:

»Av motionen och däri åberopade intyg synes framgå, att starka billighets-skäl tala för beredande av något årligt understöd åt förre postföraren A. F. Lundberg; men å andra sidan synes det icke böra ifrågakomma att tilldela Lundberg högre understöd än det, som under liknande förhållanden skulle tillkomma en lantbrevbärare, eller enligt kungl. generalpoststyrelsens uppgift 140 kronor. Av bifall till motionen oförändrad skulle följa, att Lundberg utöver pensionen å 400 kronor skulle för innevarande år enligt bestämmelserna om kristidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst bekomma sådant tillägg med 333 kronor 33 öre.»

Utskottet.

Även utskottet finner starka billighetsskäl tala för beredande av något årligt understöd åt Lundberg och lärer med hänsyn till vad i

ärendet blivit upplyst rörande Lundberg och hans verksamhet såsom postförare under en lång följd av år samt i betraktande av de laga avlöningsförmåner, som till honom utgått, ett belopp av 200 kronor få anses skäligt. Understödet torde böra anvisas att utgå å postverkets pensionsstat från och med den 1 januari 1918.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion I:45, må medgiva, att förre lantbrevbäraren Adolf Fredrik Lundberg i Ratan må från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av tvåhundra kronor.

3:o) I en inom andra kammaren av herr *Svensson* i Betingetorp väckt motion nr 200, har hemställts, »att riksdagen ville bevilja f. d. gångpostföraren och lantbrevbäraren *Jonas Lilja* en årlig pension av 300 kronor att utgå under hans återstående levnad».

*Angående
pension åt f.
gångpost-
föraren och
lantbrev-
bäraren
J. Lilja.*

Till stöd för berörda hemställan har anförts följande:

»F. d. lantbrevbäraren och gångpostföraren *Jonas Lilja* från Linnebjörke i Dädesjö socken, Kronobergs län, vilken är född den 5 februari 1847 och såsom gångpostförare samt lantbrevbärare tjänstgjort i postverkets tjänst i över 35 år, är nu på grund av ålderdom oförmögen att fortsätta med nämnda tjänst, och det framgår av bifogade bilaga, att *Lilja* sökt pension hos kungl. generalpoststyrelsen men fått avslag på denna sin framställning.

Då han således saknar nödig inkomst för sin återstående levnad, måste han i saknad av tillräcklig försörjning erhålla ålderdomsunderstöd i någon annan form. Som *Lilja* ändock plikttroget offrat sina krafter i det allmännas tjänst, bör han åtnjuta sitt understöd från av staten för sådant ändamål anslagna medel.

Av närlagda bilaga framgår, att *Lilja* under tiden han varit anställd som gångpost och lantbrevbärare, skött sitt åliggande med pålitlighet och plikttrohet. *Lilja* har dessutom varit soldat med mera samt alltid skött sitt åliggande på ett hedrande sätt. Han erhåller en mindre pension från Vadstena krigsmanshuskassa.

Liljas ekonomi har alltid varit mindre god, enär han haft en stor familj. Han har uppfostrat och försörjt 14 barn, och under senare åren har även hustrun varit sjuklig och således ej kunnat bidra till familjens underhåll.»

Vid motionen äro fogade följande bilagor:

»(Avskrift.)

Bilaga 1.

Meddelande från kungl. generalpoststyrelsens II byrå till förre postföraren
J. Lilja, Linn björke, Dädesjö.

Stockholm den 14 december 1917.

Med föranledande av eder framställning till kungl. generalpoststyrelsen om ålderdomsunderstöd meddelas härmed, att, då ni varit anställd såsom *lantbrevbärare* allenast under 4 år och 10 månader och enligt Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut en tjänstetid såsom lantbrevbärare av minst 25 år erfordras för att kunna komma i åtnjutande av dylikt understöd, kungl. generalpoststyrelsen icke funnit skäl bifalla eder framställning. Som ovan.

På befallning.
Josef Andréé.

(Avskrift.)

Bilaga 2.

Till kungl. generalpoststyrelsen. Stockholm.

Jag underdånig, anhåller aldrig ödmjukast om kungl. generalpoststyrelsen ville bevilja mig en liten årlig pension. Jag har varit postbärare i trettiosex (36) år. Är nu gammal och orkeslös att vidare fortsätta med postbärandet. Är född den 5 februari 1847.

Högaktning=fullt, vördsamt
J. Lilja.
Postförare å linjen Dädesjö—Herråkra.

Remitteras till yttrande av postmästaren i Växjö, som anmodas införskaffa uppgifter rörande sökanden i enlighet med närslutna blankett.

Enligt här förvarade äldre kontrakt och andra handlingar antogs Lilja den 21 februari 1881 till gångpostförare å linjen Dädesjö—Drev, i vilken egenskap han synes hava kvarstått till den 30 november 1895.

Från och med den 1 juli 1896 har Lilja ombesörjt postföringen å linjen Dädesjö—Herråkra, under tiden 1 juli 1896—30 april 1901 i egenskap av lantbrevbärare.

Huru många barn har Lilja, särskilt oförsörjda?
Postdirektionen södra distriktet 10 november 1917.

På postdirektörens vägnar:
H. A. Ekfors.

1 bil.

Återställes med uppgiften kompletterad så gott sig göra låtit. Uppgift å tiderna för uppbärande av de olika beloppen såsom postförare har ej kunnat exakt erhållas, då några anteckningar härom ej kunnat återfinnas här.

Postkontoret Växjö 23 november 1917.

Postmästaren.

Uno Tilly.

Vidare sändes vördsamt med bifogande av den sedvanliga uppgiften rörande person, för vilken ifrågasatts ålderdomsunderstöd av postmedel. ävensom en särskild sammanställning av de olika bestyr i po-tverkets tjänst sökanden förrättat.

Lilja har enligt uppgiften uppfostrat 14 barn.

Han är enligt vad jag inhämtat synnerligen väl värd ett ålderdomsunderstöd, förslagsvis 300 kronor om året

Postdirektionen södra distriktet 30 november 1917.

På postdirektörens vägnar:

H. A. Eklöf.

2 bil.

F. soldaten J. Lilja har fungerat.

Såsom	Å linjen	Enligt kontrakt av den	Under tiden	Mot en ersättning pr tur av
Gångpostförare	Dädesjö—Dref	21 ² 81	1/3 81?—31/12 84	1: 25
»	»	22 ⁹ 84	1/1 85—31/3 94	1: 50
»	»	14 ³ 94	1/1 94—30/11 95	1: —
Lantbrevbärare	Dädesjö—Herråkra	23 ⁵ 96	1/7 96—30/11 01	1: 25
Gångpostförare	»	23 ³ 01	1/7 01—31/12 02	1: —
»	»	29 ¹¹ 02	1/1 03—1/12 11	1: 25
»	»	6 ⁵ 11	1/1 12—30/4 13	1: 50
»	»	10 ⁶ 13	1/7 13—31/12 16	1: 50
»	»	28 ⁹ 16	1/1 17—31/12 17	1: 75

Postdirektionen södra distriktet 1 december 1917.

Bestyrkes

Paul Löfving.

t. f. kontrollör.

Uppgifter rörande poststationsföreståndare, lantbrevbärare, för vilken ifrågasatts åderdomsunderstöd av postmedel.

1. Namn (till och förnamn).	Jonas Karlsson Lilja.
2. Senast innehavda befattning i postverket.	Postförare å linjen Dädesjö - Herråkra (tiden 1 juli 1896 - 31 december 1917).
3. Tidpunkt för densammas tillträde.	1 april 1881 såsom postförare å linjen Dädesjö - Dref (upphörde 30 november 1895).
4. Tidpunkt för densammas frånträde.	31 december 1917 såsom postförare å linjen Dädesjö - Herråkra.
5. Tjänsteålder vid avgången.	36 1/2 år.
6. Annan befattning i postverket.	Nej.
7. Vitsord rörande tjänstgöringen i postverket.	Synnerligen pålitlig och plikttrogen.
8. Ersättning från postverket (därest denna utgått med olika belopp under olika tidsperioder, angives detta detaljerat).	Å linjen Dädesjö - Sjösås - Dref under åren 1881 - 1895: 1 kr. resp. 1: 25 och 1: 50 per tur. Å linjen Dädesjö - Herråkra under år 1896 - 1917: 1 kr. resp. 1: 25, 1: 50 och 1: 75 per tur.
9. Tjänstgöringens mer eller mindre ansträngande beskaffenhet.	Linjen Dädesjö - Sjösås - Dref 4 mil per tur och linjen Dädesjö - Herråkra 2 mil per tur.
10. Födelsedag och levnadsålder.	5 februari 1847.
11. Hälsotillstånd.	Numera värkbruten.
12. Sysselsättning utom postverket: huvudsakliga sysselsättning.	F. d. soldat samt jordbruksarbetare.
13. Ekonomiska förhållanden (taxering, försörjningsplikt).	Fattiga ekonomiska förhållanden med en sjuklig hustru. Har såsom soldat en årlig pension av 146 kronor.
14. Övriga upplysningar.	Har uppfostrat 14 barn.

Postkontoret i Växjö 25 november 1917.

Postmästaren.

U. Tilly.

(Avskrift)

Bilaga 3.

Härmed intygas, att kyrkvaktaren, f. d. lantbrevbäraren Jonas Carlsson Lilja från Kviudda, Linnebjörke Säteri, nedanskrivne socken och län, befinner sig i ytterst fattiga omständigheter, har haft en stor barnskara, samt därtill sjuklig hustru, vilken under flera år varit sängliggande sjuk, att försörja, att han alltid i tjänsten ådagalagt stor plikttrohet och samvetsgrannhet samt städse fört en nykter och hedrande vandel, varför han på det allra varmaste rekommenderas till erhållande av ålderdomsunderstöd.

Dädesjö församling i Kronobergs län den 24 januari 1918.

O. Palmgren.

Kyrkoherde i Dädesjö pastorat.»

På anmodan av statskontoret har generalpoststyrelsen i avgivet yttrande anfört: *Generalpoststyrelsen.*

»Jonas Lilja antogs för tiden från och med den 1 april 1881 till postförare å linjen Dädesjö—Drev, i vilken egenskap han tjänstgjorde till och med den 30 november 1895.

Från och med den 1 juli 1896 till och med den 30 april 1901 har han tjänstgjort som lantbrevbärare å linjen Dädesjö—Herråkra och under tiden 1 maj 1901—31 december 1917 slutligen som postförare å samma linje.

Han har sålunda tjänstgjort som lantbrevbärare under 4 år 10 månader samt som postförare under 31 år 4 månader, eller tillhoppa 36 år 2 månader.

Då han icke bestritt lantbrevbärarsyssla under längre tid än 4 år 10 månader har han, enligt ovan omnämnda grunder för understöds utdelande, icke kunnat erhålla årligt understöd som lantbrevbärare. I analogi med vad förut anförts beträffande A. F. Lundberg har Lilja heller icke kunnat tilldelas årligt understöd i egenskap av f. d. postförare.

Liksom i fråga om Lundberg gäller beträffande Lilja att inga sådana särskilda omständigheter föreligga, på grund av vilka riksdagen tillerkänt understöd åt vissa f. d. postförare, och att det sålunda vore ett frångående av hittills tillämpade grunder, om Lilja nu tilldelades understöd.

Den till Lilja under senaste tiden av hans tjänstgöring utgående ersättningen motsvarar 273 kronor per år. Om på honom tillämpades de allmänna grunderna i fråga om tilldelande av understöd, skulle han kunna erhålla högst $\frac{2}{3}$ av detta belopp, eller ungefär 180 kronor.

Hans tjänstgöring har varit av beskaffenhet att kunna väl vitsordas.»

För egen del har statskontoret åberopat generalpoststyrelsens yttrande ävensom hänvisat till vad statskontoret i sitt utlåtande anfört i fråga om motionen nr 45 i första kammaren angående årligt understöd åt förre postföraren A. F. Lundberg. På grund av vad generalpoststyrelsen frambållit och då Lilja åtnjöte underhåll från Vadstena krigsmänshuskassa, har statskontoret ansett understödet, därest sådant i anledning av föreliggande förslag kunde finnas böra beviljas, böra begränsas till det av nämnda styrelse angivna beloppet 180 kronor, att utgå från och med innevarande år. *Statskontoret.*

Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst rörande Lilja och hans verksamhet såsom postförare, anser utskottet billigheten fordra, att ett årligt understöd av statsmedel beredes honom. Beträffande storleken av detta understöd har utskottet ansett detsamma skäligen böra bestämmas till samma belopp, som under nästföregående punkt föreslagits i fråga om f. lantbrevbäraren Lundberg eller 200 kronor att utgå från den 1 januari 1918 å postverkets pensionsstat. *Utskottet.*

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:200, må medgiva, att f. postföraren Jonas Karlsson Lilja från Kviudda må från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av tvåhundra kronor.

Angående
å lgt under
stöd åt post-
stationsföre-
ståndaren
Alfhild
Brovall.

4:o) I en inom andra kammaren av herrar *Lithander* och *Olsson* i Berg väckt motion, nr 35, har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja poststationsföreståndaren i Lödöse *Alfhild Brovall* ett årligt understöd av 600 kronor att utgå å postverkets pensionsstat från och med månaden näst efter den, som hon frånträtt sin befattning såsom poststationsföreståndare.»

Till stöd för motionen har anförts följande:

»Föreståndaren för poststationen i Lödöse, Älvsborgs län, fröken *Alfhild Brovall*, har alltsedan den 1 oktober 1897 varit genom personligt kontrakt anställd som föreståndare för nämnda poststation. Hennes tjänstetid som poststationsföreståndare uppgår sålunda till över 20 år. Före sin anställning har hon dessutom under 19 år varit anställd som biträde å poststationen och därunder, efter vad av bilagda, av blund annat kommunalnämnds- och kommunalstämmas ordförande under-tecknade intyg framgår, »faktiskt skött» befattningen såsom poststationsföreståndare. Den tid, fröken *Brovall* varit verksam i postverkets tjänst, uppgår sålunda till nära 40 år.

Sin befattning har hon under sin långa tjänstetid skött på ett sätt, som förskaffat henne de bästa vitsord från befolkningen i den ort, där hon verkat.

I ersättning för poststationens handhavande har fröken *Brovall* från den 1 juli 1912, fränsett anslag till biträde, uppburit 600 kronor för år. Det är uppenbart, att hon på denna knappt tillmätta avlöning, som före sistnämnda tidpunkt var ännu lägre, icke kunnat göra några besparingar för sin ålderdom. Såsom framgår av vidlagda intyg är hon också för sitt uppehälle uteslutande hänvisad till sin arbetsförtjänst.

Då hon nu vid 72 års ålder — såsom även bifogat läkarebetyg giver vid handen — till följd av hög ålder, sjuklighet och nedsatta krafter icke kan förväntas längre kunna uppehålla poststationsföreståndarebefattningen eller överhuvud förrätta för sin bärgning nödigt arbete, synes billigheten bjuda, att hon, från den tid, då hon frånträder sin befattning som poststationsföreståndare, tillerkännes något understöd för sina återstående dagar.

I postverkets stat för driftkostnader finnes uppfört ett anslag till understöd m. m. åt personer, som äro eller varit anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden. Av detta anslag beviljar Kungl. Maj:t, efter av generalpoststyrelsen i varje särskilt fall avgivet förslag, årliga understöd åt bland annat f. d. poststationsföreståndare. För att komma i åtnjutande av understöd från detta anslag erfordras

emellertid att vederbörande varit medelst personligt kontrakt anställd i dylik egen-
skap under minst 25 år.

Då, såsom ovan framhållits, den tid fröken Brovall varit på detta sätt anställd
i *egenskap av poststationsföreståndare*, uppgår till allenast 20 år och den tid av 19
år, hon varit anställd såsom *biträdande på poststation*, icke kommer i betraktande vid
tilldelande av understöd från detta anslag, finnes ingen annan utväg att förskaffa
henne ett understöd än att välja till riksdagens hjälpsamhet.

Riksdagen har förut vid flera tillfällen behjärtat framställningar om understöd
åt poststationsföreståndare, som befunnit sig i samma belägenhet som fröken Brovall.
Jag tillåter mig i detta hänseende erinra, att riksdagen år 1916 beviljade Anna
Broberg, född Lundberg, ett årligt understöd av 600 kronor samt år 1917 Hilma
Henrika Löfroth ett dylikt understöd av 500 kronor. I intetdera fallet har den
sammanlagda tjänstetiden varit så lång som den, fröken Brovall har att uppvisa.

Beträffande storleken av det understöd, som kan komma att beviljas fröken
Brovall, synes mig detsamma icke böra sättas till lägre belopp än att det medgiver
henne en anständig, om ock knapp bärning, därvid hänsyn torde böra tagas till
nu inträdd ökning i levnadskostnader.»

Vid motionen finnas fogade, bland annat, följande intyg:

» Att fröken Alfhild Brovall alltsedan den 1 oktober 1897 innehaft och fort-
farande innehar föreståndarebefattningen vid Lödöse poststation inom Älvsborgs län:

att fröken Brovall även under de närmaste 19 åren före denna tid faktiskt
skött samma befattning, fastän en annan person stod skriven för densamma;

att fröken Brovall under hela denna tid — nära 40 år — med mycket stort
intresse och nit, berömvärd skicklighet, samt ovanligt stort tillmötesgående full-
gjort detta sitt uppdrag till allmänhetens fulla belåtenhet; och

att fröken Brovall till följe sin långa och nog så prövande tjänst nu vid
uppnådda 70 år är totalt nedbruten, det varder härmed på begäran intygat, allden-
stund det är ifrågasatt att utverka pension för henne, och vore det synnerligen
önskvärt, och även av behovet påkallat, att denna pension, särskilt med fästet
avseende på hennes långa och nitiska verksamhet i postverkets tjänst, ej leve för
snävt tilltagen, utan att fröken Brovall kunde få tillbringa sina återstående dagar
i vila och ro, utan allt för stora ekonomiska bekymmer, vartill hon mer än mången
annan gjort sig väl förtjänt.

Lödöse den 15 december 1917.

Claës Nilsson,
ordf. i Stt Peders kom.-stämma.
pens.-styrelsens ordsombud.

S. Olsson,
Handlande och godsägare.

J. A. Olsson,
Handlande.

O. P. Eklund,
Handlande, Lödöse.

C. P. Persson,
Hemmansägare. Lödöse.

A/b. Ryberg,
Föreståndare för Lödöse Varv
& Mek. Verkstad, Lödöse.

Olof A. Andersson,
Handlande, Lödöse.

Justus Johansson,
ordf. i Stt Peders kom.-nämnd.

Att poststationsföreståndaren i Lödöse, fröken Alfhild Brovall, frånsatt den inkomst av arbete hon kan erhålla, icke äger några tillgångar till sitt uppehälle, varder härmed på grund av för mig kända förhållanden, intygat.

Heden Östra den 24 december 1917.

Justus Johansson.

Ordf. i S:t Peders kom.-nämnd.

Att fröken Alfhild Brovall, Lödöse, lider av kronisk nervverk och allmän kraftnedsättning, till följd varav hon icke är i stånd att under ytterligare fem år sköta sin befattning vid posten, intygar härmed på heder och samvete.

Göteborg den 8 december 1917.

Einar Rodhe.

Leg. läkare.»

*Generalpost-
styrelsen.*

På anmodan av statskontoret har generalpoststyrelsen i avgivet yttrande anfört följande:

»Alfhild Johanna Vilhelmina Brovall antogs för tiden från och med den 1 oktober 1897 till poststationsföreståndare i Lödöse, i vilken egenskap hon ännu tjänstgör. Hennes tjänsteålder uppgår sålunda för närvarande till något över tjuugu år. Hennes tjänstgöring är, såsom av det vid motionen fogade, av postdirektören i Västra distriktet utfärdade intyget utvisar, förtjänt av synnerligen gott vitsord.

Emellertid gäller, jämlikt meranämnda nådiga brev, beträffande poststationsföreståndare, detsamma som beträffande lantbrevbärare, att årligt understöd icke tilldelas förr än efter 25 års tjänstgöring.

I motionen har nu åberopats, att Brovall, jämlikt vid motionen fogat intyg från ett antal personer i orten, före antagandet till poststationsföreståndare i Lödöse, i omkring 19 år »faktiskt skött» ifrågavarande poststationsföreståndarebefattning, ehuru annan person stått skriven för densamma. Denna uppgift är generalpoststyrelsen visserligen icke i tillfälle att kunna styrka med stöd av några här befintliga handlingar, men från postdirektionen i Västra distriktet har meddelats, att Brovall under sagda tidsrymd tjänstgjort som biträde å Lödöse poststation.

Vidare har i motionen erinrats därom, att riksdagen 1916 och 1917 beviljat liknande understöd åt f. d. poststationsföreståndarna Anna Broberg, född Lundberg, och Hilma Henrika Löfroth med 600 resp. 500 kronor per år. I båda dessa fall har liknande tjänstgöring såsom biträde vid poststationens skötsel, som nu åberopas beträffande Brovall, räknats vederbörande till godo. Broberg har emellertid även och framför allt att stödja sig på tjänstgöring som biträde å postkontor, en tjänstgöring, som är betydligt ansvarsfullare, än tjänstgöringen som poststationsföreståndare.

Beträffande åter Löfroth äro förhållandena nära överensstämmande med dem, som nu föreligga i fråga om Brovall. Löfroth hade bakom sig 22 års tjänstetid som poststationsföreståndare och omkring 5 års sådan biträdande tjänstgöring å poststation, som Brovall synes hava bestritt.

I utlåtande till eder den 23 februari 1917 i anledning av då föreliggande motion om understöd åt Löfroth uttalade generalpoststyrelsen principiella betänkligheter mot tilldelande av understöd åt henne.

Då riksdagen emellertid tilldelade Löfroth understöd, torde väl få anses, att riksdagen därmed uttalat sig för, att biträdestjänstgöring av nu omhandlat slag å poststation må vid prövning av fråga om tilldelande av understöd kunna räknas vederbörande till godo.

Tilldelande av understöd åt poststationsföreståndaren Alfhild Brovall skulle då icke strida mot den på så vis godkända principen.

I detta sammanhang vill generalpoststyrelsen också meddela, att styrelsen den 9 nästlidna februari, under åberopande bland annat av nu ifrågavarande motion om understöd till Brovall hos Kungl. Maj:t gjort underdånig framställning i syfte att åstadkomma i överensstämmelse härmed stående jämkning i de bestämmelser om understöd, som givits i ovannämnda nådiga brev den 20 juni 1913, ävensom att bereda möjlighet att åtminstone undantagsvis tilldela poststationsföreståndare årligt understöd, även om dennes tjänstgöring icke skulle omfatta fullt 25 år.

I arvode för poststationens skötande har Brovall uppburit

360 kronor	under tiden	1 oktober 1897—31 december 1903
500 »	»	» 1 januari 1904—30 juni 1912
600 »	från och med	1 juli 1912.

Därjämte har till Brovall utgått biträdesanslag med

120 kronor	under tiden	1 augusti 1900—30 juni 1912
300 »	»	» 1 juli 1912—30 september 1916
480 »	från och med	1 oktober 1916.

I ersättning för mistad frankoteckensprovision har Brovall från och med den 1 januari 1910 erhållit ett personligt tilläggsarvode av 70 kronor per år.

Efter den från innevarande års början verkställda reglering av ersättningen för lantpoststationer uppbär Brovall, förutom ovannämnda tilläggsarvode av 70 kronor, 1,080 kronor i arvode samt 270 kronor i dyrtidstillägg.

Brovall sköter i samband med poststationen och med tillhjälp av två biträden telefonväxelstationen i Lödöse.»

För egen del har statskontoret, med hänvisning till vad generalpoststyrelsen anfört, såsom sin mening framhållit, att den nu rådande stegringen av levnadskostnaderna, som i motionen åberopas för avpassande av understödsbeloppet, icke syntes böra inverka till höjning, så länge åberopade förhållande föranledde till beviljande av krigstidstillägg åt pensionärer och understödstagare.

Statskontoret.

Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst angående fröken Brovalls tjänstgöring vid postverket anser utskottet billigheten fördra, att hon, som uppnått en ålder av 72 år och numera är sjuklig, från det allmännas sida tilldelas något understöd under sin återstående livs-

Utskottet.

tid; och har utskottet funnit detsamma skäligen böra bestämmas till 500 kronor årligen eller samma belopp, som av förlidet års riksdag tillerkändes poststationsförestånderskan Löfroth, att utgå från och med månaden näst efter den, då hon lämnar sin anställning i postverket.

Beloppet torde böra anvisas å postverkets pensionsstat.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 35, må medgiva, att poststationsförestånderskan i Lödöse Alfhild Johanna Vilhelmina Brovall må från och med månaden näst efter den, under vilken hon erhåller entledigande från sin anställning i postverket, äga att under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av femhundra kronor.

Angående
undröstad
åt förste
postiljon
J. A. Almén.

5:o) I en inom andra kammaren av herr *Lovén* jämte ytterligare tolv av kammarens ledamöter väckt motion, nr 139, har hemställts, »att riksdagen måtte medgiva, antingen att understöd beredes *J. A. Almén* å postverkets pensionsstat med 300 kronor om året eller lika med vad honom av domstol tillerkänts för minskad arbetsförtjänst, räknat från och med år 1907, eller ock att ett understödsbelopp en gång för alla av 3,000 kronor å postverkets stat åt honom utbetalas.»

Till stöd för motionen har anförts följande:

»Den 18 mars 1907 blev postiljonen Johannes Andersson Almén under tjänstgöring i postkupé å linjen Malmö—Simrishamn utsatt för rån och mordförsök, i det att, då det postförande tåget befann sig mellan Staffanstorps och Djurslöfs stationer, två personer inträngde i postkupén och avlossade revolverskott, av vilka tre träffade Almén i huvudet, varjämte rånarna tillgrepo åt posten anförtrödda värdeförsändelser till belopp av 5,254 kronor 81 öre. Förutom det att Almén genom det honom övergångna våldet råkat i livsfarlig sjukdom, åsamkades honom stadigvarande svårt men å hälsan. Vid röntgenfotografering har nämligen befunnits, att tre kulor kvarsitta i ansiktets djupare delar, och han besväras ofta av huvudsmärtor och trötthet.

Genom Torna och Bara häradsrätts utslag den 25 juli 1907, mot vilket utslag besvär ej blivit anförda, ådömdes förövarna av brottet straffarbete på livstiden och förpliktades bland annat att i skadestånd till Almén utgiva 550 kronor samt 300 kronor årligen för minskad arbetsförtjänst. Enär de dömda saknade tillgångar, har Almén icke tillgodokommit något av vad honom blivit tillerkänt.

Efter postrånet åtnjöt Almén på grund av det honom övergångna våldet tjänstledighet tiden $\frac{19}{3}$ 1907— $\frac{31}{12}$ 1909. Den 1 januari 1910 återinträdde Almén i tjänstgöring och placerades såsom t. f. förste postiljon inom samma postkupé,

där han tjänstgjorde vid postrånet. Den 1 april 1910 befordrades Almén till förste postiljon med samma tjänstgöring som förut, och numera tjänstgör Almén som förste postiljon å linjen Malmö—Genarp.

Det torde synas billigt och rättvist, att Almén av statsmedel hålles i någon mån skadeslös för det honom tillskyndade lidandet och de minskade biinkomster och ökade utgifter han genom det i postverkets tjänst undergångna våldet åsamkats.

Så har emellertid inte skett. Hos kungl. generalpoststyrelsen ansökte Almén om skadestånd av statsmedel, men vid föredragning av ärendet den 27 september 1912 avslogs detsamma av kungl. generalpoststyrelsen.

Vid 1913 års riksdag väckte ledamöterna av första kammaren herrar Fritz Hallberg och A. Antonsson motion om understöd åt Almén. Riksdagen avslög emellertid motionen, närmast därför att motionärerna icke förebragt någon utredning angående den minskning i biinkomster som Almén till följd av sina nedsatta kroppskrafter nu måste vidkännas, samt att han efter postrånet erhållit förhöjd avlöning på grund av vunnen befordran.

Att generalpoststyrelsen avslög Alméns ansökan om skadestånd av statsmedel är så mycket mera anmärkningsvärt, som generalpoststyrelsen tidigare hos Kungl. Maj:t förordat statsunderstöd åt i postverkets tjänst skadade personer.

Ett par sådana fall skola här anföras.

Vid arbete i filialpostkontorets lokal vid Linnégatan i Stockholm den 4 maj 1905 exploderade en försändelse, med vilken postbetjänt Johan Gottfrid Sundvall var sysselsatt. Utom Sundvall skadades i samma lokal sysselsatte postbetjanten Jacob Bernhard Åsbrink. Sundvall och Åsbrink erhöles skador å ansikte och händer samt ögonen och vårdades å sjukhus från $\frac{4}{5}$ — $\frac{15}{7}$ 1905. Sundvall ansökte hos postdirektören i Stockholm om ersättning av postverket. Kungl. generalpoststyrelsen hemställde hos Kungl. Maj:t om understöd åt båda, Sundvall med 135 kronor och Åsbrink med 45 kronor om året. Vidare hemställde generalpoststyrelsen om understöd av 200 kronor årligen åt förre matrosen Anders Petter Holmstedt, som den 20 december 1902 drabbats av olyckshändelse under arbete i postverkets tjänst å postångfartyget «Óland». Generalpoststyrelsens hemställan om understöd åt dessa tre bifölls av Kungl. Maj:t, som i proposition till 1906 års riksdag föreslog riksdagen att bevilja de understöd som av generalpoststyrelsen begärts. Riksdagen biföll Kungl. Maj:ts proposition.

Motiven för ersättning åt dessa båda skadade anfördes av generalpoststyrelsen vara de, att Sundvall icke vidare kunde, såsom före olyckan, vid sidan av sin posttjänstgöring syssla med skoarbete, varav han dittills vetat förskaffa sig en biinkomst, samt att riksförsäkringsanstalten förklarar, att, därest de skador som tillfogats Sundvall och Åsbrink, skulle hava bedömts jämlikt bestämmelserna i lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901, de årliga livräntor, som skulle hava tillkommit Sundvall och Åsbrink, skulle hava uppgått för Sundvall till 135 kronor och för Åsbrink till 45 kronor om året, motsvarande nedsättning i arbetsförmågan för Sundvall med 45 procent och för Åsbrink med 15 procent av normal arbetsförmåga.

Båda dessa här omförmälda postbetjante återgingo efter olyckshändelsen i postverkets tjänst, men styrelsen ansåg dock, i likhet med postdirektören, att verkets ersättningsskyldighet borde sträcka sig något längre, så att de av olyckan vid unga år drabbade postfunktionärerna i någon mån gottgjordes för iråkad oförmögenhet

att vid sidan av sin postanställning genom arbete i enskild tjänst förskaffa sig välbehövlig tillökning i årsinkomst.

Då generalpoststyrelsen, Kungl. Maj:t och riksdagen ansågo dessa här ovan nämnda postbetjante vara förtjänta av understöd, torde än starkare skäl föreligga för att Almén kommer i åtnjutande av ersättning av statsmedel för undergången lidande och minskade biinkomster.

Vid postrånet var Almén utsatt för överhängande livsfara och svävade lång tid därefter mellan liv och död. Under rannsaking med de för postrånet häktade personerna erkände dessa var för sig, att de vid planläggningen av rånet överenskommit om att icke åsamka Almén någon skada till liv och lem, om han godvilligt ville låta binda sig och icke satte sig till motvärn. Utan att tänka på sig själv, sitt eget liv och sin familj, gjorde emellertid Almén, vad hans plikt bjöd honom; han kämpade modigt för att freda de i postverkets vård anförtrodda ekonomiska värdena. Det var nu som postrånarna grepo till våld och försökte beröva Almén livet för att kunna röva de avsevärda summor, som voro i hans vård. Postkupéens utseende vid framkomsten till Malmö efter det våldet föröfvats vittnade om den hjältemodiga strid, som Almén utkämpat mot våldsverkarna, och de tre revolverkulor, som Almén ännu bär i sitt huvud, påminna honom städse om den livsfara, vari han svävat, och den nedsättning i kroppskrafter, som han vid händelsen ådrog sig. Hade Almén varit pliktförgäten och icke trots livsfara för ögonen försvarat de i hans vård anförtrodda försändelserna, hade han nog ännu i dag varit fullt tjänsteduglig och besparats de lidanden och obehag som nu komma att följa honom så länge han lever. Det var icke små summor som postrånarna försökte komma åt. Cirka 18,000 kronor medföljde postkupén i kontanter, därav i en enda försändelse 15,000 kronor. Endast räntan å sistnämnda summa utgör efter 5 procent årligen 750 kronor.

Visserligen har Almén icke på grund av det honom övergångna våldet fått vidkännas nämnvärt avdrag på sin avlöning under den tid han varit urståndsatt att tjänstgöra och fullgör han numera samma tjänsteåligganden som förut. Men hans kroppskrafter äro, som förut nämnts, nedsatta, och han förmår icke vidare att såsom förut vid sidan av sin postanställning genom hantverk förskaffa sig välbehövlig tillökning i årsinkomsten.

Att icke, såsom statsutskottet anförde för sitt avslagsyrkande 1913, Almén kan förete någon utredning angående den exakta minskning i sina biinkomster han lidit, beror därpå, att Almén icke fört några anteckningar över denna biinkomst. Före det honom övergångna våldet sysslade han emellertid med skomakeriarbete i hemmet på lediga stunder, och att han helt måst upphöra därmed torde innebära en rätt avsevärd minskning i hans totala årsinkomster, även om han endast vore i stånd utföra dylikt arbete för den egna familjens behov. Dessutom kan han icke utföra de arbeten inom hemmet, som annars tillkomma en familjeförsörjare i Alméns ställning, såsom vedhuggning och dylikt. Då Almén under sin krafts dagar utförde dessa arbeten, var det honom en god ekonomisk hjälp. Så mycket svårare måste det vara nu, under de för den mindre löntagaren så bekymmersamma ekonomiska tiderna. Approximativt torde de minskade biinkomster, som Almén fått vidkännas på grund av det i hans tjänst honom övergångna våldet, utan överdrift kunna uppskattas till 3—400 kronor årligen.

Att, som statsutskottet 1913 säger, »Almén efter postrånet erhållit förhöjd avlöning på grund av vunnen befordran», är riktigt så tillvida, att Almén, som vid

ranet var t. f. förste postiljon med ett förhöjt arvode av 15 kronor i månaden, sedermera i tur och ordning befordrats till ordinarie, vilken tjänstegrad infördes vid postverket den 1 januari 1910. Den 1 januari 1908 erhöles alla posttjänstemän av lägre grad 300 kronors förhöjning årligen till följd av stegrat pris på livsförnödenheter, och helt naturligt kom även Almén i åtnjutande av denna förmån. De reella merinkomsterna till följd av vunen befordran uppgingo för Almén allenast till 1 krona och 35 öre per månad.

Enligt vidfogat läkareintyg (bilaga 2) är Alméns vänstra öga svart skadat, så att synen på detta är nästan borta och är Almén således 20 procent invalid.

Därest de skador som tillfogats Almén skulle hava bedömts jämlikt bestämmelserna i lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete av den 17 juni 1916, skulle den arliga livränta, som skulle hava tillkommit Almén, hava uppgått till 360 kronor årligen, motsvarande nedsättning i arbetsförmågan för Almén med 20 procent av normal arbetsförmåga.

Det är dessutom ovisst, huru länge hans hälsotillstånd medger hans fortsatta tjänstgöring inom postverket. Ingen försäkringsinrättning har funnits villig att ens mot förhöjd premie bevilja Almén livförsäkring eller livränta. Reglementet i den pensionsinrättning, vari Almén är delägare, föreskriver också, att den som är sjuk — av sjukdom eller olycksfall — under 5 år är skyldig avgå ur tjänsten med endast 75 procent av verkliga pensionsbeloppet. Även om man kan förutsätta, att riksdagen vore villig att ekonomiskt träda emellan, därest Almén nödgas avgå i förtid ur sin tjänst, torde det vara till såväl statens som Alméns fördel, om han fortfarande kan upprätthålla sin tjänst. Och att ingenting kan vara mera ägnat att stärka livsmodet och intresset för tjänsten än vetskapen om att visat mod, rådighet och sinnesnärvaro uppskattas av vederbörande arbetsgivare, i detta fall statsmakterna, torde vara väl bekant för alla.

Att Almén, så snart han kände krafterna återvända, anmälde sig att återupptaga sin tjänstgöring, torde icke utgöra något hinder för understöds utgående, utan snarare tvärtom. Det lider intet tvivel, att en person som varit mindre samvetsgrann och intresserad för sin tjänst än Almén mycket väl kunnat utan tjänstgöring uppbära sin lön under en följd av år eller för all framtid, enär läkarna samt och synnerligen på det bestämdaste avrådde Almén från att återinträda i tjänstgöring. Professorn i rättsmedicin H. Bendz i Lund, som av rättens ordförande vid ett tillfälle var tillkallad för att yttra sig om eventuellt framtida men för Almén på grund av det honom övergångna våldet, uttalade sig efter avlagd vittnesed och på särskild fråga av rättens ordförande, att Almén icke borde återtaga sin tjänstgöring, enär det kunde medföra stor livsfara. Det är icke någon liten summa, som Almén genom sin energi att ovillkorligen vilja anyo tjänstgöra intjänat till statsverket. Och även detta nit och samvetsgrannhet bör räknas honom till förtjänst, när riksdagen nu går att pröva hans sak.

Under rättegången om postrånet blev Almén av rättens ordförande uppmanad att fixera den summa, han begärde i ersättning för den skada som tillfogats honom. Han begärde då endast att utfå den förlust i biinkomster, som åsamkats honom genom övervåldet och vilken summa han beräknade till 300 kronor årligen. Rättens ordförande replikerade då: »Det var minnsann måttliga anspråk». Även allmänheten visade Almén ett livligt erkännande för hans mod och rådighet, dels i form av brev, dels i form av smärre penningbelopp.

Det å Almén övergångna våldet och den livsfara vari han svävade vid tillfället ifråga har nu snart fallit i glömska. Men fast det är nu flera år sedan detta brutala våld ägde rum, torde det icke vara för sent, att staten visar sin erkänsla i form av understöd åt en plikttrogen tjänare, som med sitt liv som insats icke ville svika sin plikt.

Lika starkt som vår rättskänsla uppröres, när någon tjänsteman sviker sin plikt och tillägnar sig anförtrodda medel, vilket brott ju också av lagen strängt straffas, bör vår rättskänsla mana oss att visa vår erkänsla, när en tjänsteman, icke ens med döden för ögonen, ett enda ögonblick tänker svika sin plikt. De lidanden, Almén åsamkats, kunna icke göras om intet genom penningar, men de direkta ekonomiska förluster, han måst underkasta sig, torde det vara statens skyldighet att ersätta. Det är för att den allmänna rättskänslan skall bliva tillfredsställd, som vi drista oss ånyo draga denna sak under riksdagens prövning.

Almén är i sin tjänstgöring synnerligt väl vitsordad, och enär han icke kunnat av de därtill förpliktade utfå något av vad honom som skadestånd och som ersättning för minskad arbetsförtjänst tillerkänts, synes det överensstämman med rättvisa och billighet, att staten i någon mån håller honom skadeslös för den olycka, han i sin tjänstgöring ofrivilligt iråkat.

Vid motionen finnes fogat, bland annat, ett så lydande läkarintyg:

»Förste postiljonen Johannes Almén har i mars 1907 genom en skottskada i vänstra tinningen fått vänstra synnerven svårt skadad, varigenom synen på detta öga numera är nästan borta. Ögat förmår ej fixera centralt, vid excentrisk fixation är synskärpan endast ungefär $\frac{1}{50}$.

Höger öga är normalt.

Detta varder härmed på heder och samvete intygat.

Malmö den 4 januari 1918.

Johan Holmström.

Med. d.r. leg. läkare.»

Generalpost-
styrelsen.

På anmodan av statskontoret har generalpoststyrelsen i avgivet yttrande anfört följande:

»Johan Andersson Almén, som är född den 23 oktober 1862, antogs till extra postiljon den 10 juli 1885. Den 30 december 1887 befordrades han till ordinarie postiljon och den 30 mars 1910 till sin nu innehavande befattning som förste postiljon. Han har sålunda uppnått en levnadsålder av 55 år och en tjänsteålder av 32 år.

Hans tjänstgöring i allmänhet förtjänar mycket gott vitsord, och i synnerhet hans uppförande vid råntillfället i fråga måste anses vara förtjänt av det största erkännande. Det torde vara uppenbart, att det endast berodde på Alméns rådighet och självupppoffrande mod vid detta tillfälle, att brottslingarna icke i större utsträckning än som skedde åtkommo de inom postkupén befintliga, i Alméns vård anförtrodda värdeförsändelserna.

Den 16 september 1912 hemställde Almén hos generalpoststyrelsen, att det skadeståndsbelopp, 300 kronor om året, vilka förövarna av våldet å Almén dömts

att till honom ärligen utgiva, måtte få utgå av statsmedel. Generalpoststyrelsen fann emellertid denna framställning icke böra föranleda åtgärd från generalpoststyrelsens sida.

Genom det vid motionen fogade läkarintyget torde få anses styrkt, att Almén genom det honom under tjänsteutövning övergångna våldet åsamkats verklig nedsättning i arbetsförmågan. För posttjänsten har Almén icke på grund härav måst vidkännas någon inkomstminskning. Han har nämligen kunnat erhålla sådan tjänstgöring, där han trots sin inskränkta synförmåga kan göra full tjänst. Däremot synes det generalpoststyrelsen icke lida något tvivel, att Almén genom de ådragna skadorna och den härmed följande nedsatta arbetsförmågan vållats ekonomisk förlust, i det han blivit urståndsatt att till sin ekonomiska fördel så utnyttja sin lediga tid, som får anses behöfligt för en familjeförsörjare i Alméns omständigheter.

De uti motionen omnämnda två fallen, där postvaktmästarna J. G. Sundvall och J. B. Åsbrink, som under tjänsteutövning skadats av en exploderande försändelse, av riksdagen tillerkänts understöd, böra, synes det generalpoststyrelsen vara av prejudicerande betydelse för det nu omhandlade fallet. Sundvall och Åsbrink kunde efter tillfrisknandet åter förrätta full tjänst i postverket, och de dem tillerkända understöden blevo sålunda gottgörelse för den ekonomiska förlust, som vållats dem genom nedsatt förmåga att utnyttja sin tjänstefria tid.

Vid en jämförelse med dessa två fall finner generalpoststyrelsen det icke vara i strid med principer, som tidigare fått göra sig gällande, om Almén nu tillerkännes en lämplig avvägd ersättning.

Givetvis kan det erbjuda någon svårighet att rättvist bestämma understödets storlek, men det synes generalpoststyrelsen skäligt att, med avseende såväl å innehållet i vederbörande domstolsutslag som ock å den självuppoftande och berömvärda plikttrohet Almén ådagalagt vid råntillfället, Almén tillerkännes årligt understöd till det belopp, 300 kronor, som domstolen tilldömt honom, och som han till synes icke har någon utsikt att utfå från de dömda.»

Under hänvisning till generalpoststyrelsens yttrande har statskontoret för egen del anfört följande: *Statskontoret.*

»I detta fall har visserligen till följd av den lidna skadan icke uppstått någon minskning av inkomsten av statstjänsten, men å andra sidan måste det anses lämpligt att såsom uttryck av erkänsla för visad plikttrohet bereda någon ersättning för förlorad biinkomst. Emellertid synes det kunna ifrågasättas, huruvida något av de i motionen angivna alternativen är att förorda. Enligt båda dessa alternativ skulle nu på en gång utgå ett förhållandevis stort belopp. Framför dessa sätt att bereda ersättning synes vara att föredraga att ersättningsbeloppet i någon mån höjes, exempelvis till 500 kronor, men icke utgår förrän vid ingången av år 1918.»

I likhet med statskontoret anser utskottet det vara ett uttryck av erkänsla från statens sida att bereda Almén någon ersättning för den ekonomiska förlust, som blivit en följd av hans genom de ådragna skadorna nedsatta arbetsförmåga. *Utskottet.*

Beträffande storleken av en dylik ersättning må erinras, att Almén

genom domstols utslag fått sig tillerkänd ett skadestånd av 300 kronor om året för minskad arbetsförtjänst. Det har under sådana förhållanden syntts vara skäligt, att staten ikläder sig fullgörandet av ifrågavarande förbindelse. Utskottet har därför ansett sig böra tillstyrka ett dylikt förslag; och torde understödet böra utgå från och med dagen efter det ifrågavarande våld ägde rum eller således den 19 mars 1907 och anvisas å postverkets pensionsstat.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 139, må medgiva, att förste postiljonen Johannes Andersson Almén må, räknat från och med den 19 mars 1907, äga att under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor.

Stockholm den 6 maj 1918.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.